

Gezondheidsraad publiceert advies over 'Normen voor interventie bij reactorongevallen'

Onmiddellijk na de kernramp van Tsjernobyl, eerder dit jaar, ontstond er in de media enige verwarring over de verschillende door deskundigen gehanteerde eenheden en over de normen: wanneer is de straling eigenlijk zo ernstig dat maatregelen nodig zijn.

De minister van WVC deelde niet in die verwarring omdat hij de beschikking had over een concept van het advies 'Normen voor interventie bij reactorongevallen' van de Gezondheidsraad, waarvan nu de definitieve versie is verschenen. Dit advies is een herziening van de in 1975 door de Gezondheidsraad aanbevolen 'normen bij reactorongevallen' op basis van nieuwe inzichten over de effecten van ioniserende straling op de mens en de hoeveelheden radio-actieve stoffen die bij bepaalde ernstige ongevallen zouden kunnen vrijkomen (bronterm).

Dosisreductie

Evacuatie, schuilen, het innemen van jodiumtabletten en het beperken van de consumptie van besmet voedsel en water, kunnen een aanmerkelijke reductie van de stralingsdosis geven. De Gezondheidsraad hanteert 'interventieniveaus' als een criterium voor het beslissen tot het treffen van een tegenmaatregel. Voor elk soort tegenmaatregel geeft het advies een traject van interventieniveaus. Bevindt de geschatte stralingsbelasting zich onder de ondergrens (laag-IN) van dit traject, dan zal de tegenmaatregel in het algemeen niet behoeven te worden getroffen, terwijl boven de bovengrens (het hoog-IN) het treffen van de tegenmaatregel vrijwel zeker nodig is.

De door de Gezondheidsraad voorgestelde trajecten van interventieniveaus voor de tegenmaatregelen schuilen, innemen van jodiumtabletten en het beperken van de consumptie van voedsel en water zijn:

	Schuilen, jodiumprofylaxe, beperking voedsel en water		
	laag-IN	hoog-IN	
schildklier	50 mSv	250 mSv	orgaandosis-equivalent effectief
gehele lichaam	5 mSv	50 mSv	dosisequivalent

De waarden voor de schildklier kunnen ook voor andere organen worden gebruikt. De door de commissie voorgestelde trajecten van interventieniveaus voor de tegenmaatregel evacuatie zijn:

	Evacuatie		
	laag-IN	hoog-IN	
schildklier	250 mSv	1.500 mSv	orgaandosis-equivalent effectief
gehele lichaam	50 mSv	500 mSv	dosisequivalent

De trajecten van de interventieniveaus voor

evacuatie sluiten op die van de minder ingrijpende tegenmaatregelen aan. Daarmee heeft de Gezondheidsraad willen aangeven, dat de overgang van het beslissen tot schuilen naar het uitvoeren van evacuatie een geleidelijke is.

Drinkwater

In het advies worden afgeleide interventieniveaus genoemd voor lucht, voedsel en drinkwater. De afgeleide niveaus voor voedsel en water hebben betrekking op het

vrijgekomen radio-actieve stoffen in de beginfasen van het ongeval. Ook voor radio-actief strontium worden afgeleide interventieniveaus gegeven. De berekende niveaus gelden steeds voor besmetting met één radionuclide en voor uitsluitend inname van de radio-activiteit door inademing of door het gebruik van water, melk, of groente en fruit.

De tabel voor melk of drinkwater wordt hieronder weergegeven.

Limiterend orgaan**	Schildklier			Lichaam		Dunne darm			Bot
	I-131	I-133	Te-132	Cs-134	Cs-137	Ru-103	Ru-106	Sr-89	Sr-90
melk of drinkwater (Bq/liter)									
laag-IN	2E3*	6E4	6E4	6E3	7E3	1E5	1E4	2E4	4E3
hoog-IN	1E4	3E5	3E5	6E4	7E4	5E5	5E4	1E5	2E4

* 2E3 betekent 2×10^3 .

** Orgaan waarbij het interventieniveau voor het dosisequivalent bepalend is voor het afgeleide interventieniveau.

afraden van het gebruik van deze producten of het in beslag nemen ervan. De waarden zijn berekend voor radionucliden van de elementen jodium, tellurium, cesium en ruthenium, die een belangrijke bijdrage tot de stralingsdosis geven bij inname van

Het advies van de Gezondheidsraad kan degenen die betrokken zijn bij de voorbereiding en uitvoering van alarmregelingen ondersteunen, zo schrijft de voorzitter van de Raad, dr. L. Ginjaar, in zijn aanbiedingsbrief aan de minister van WVC.

Stichting Reinwater verwacht golf van schadeclaims voor kalimijnen na uitspraak in hoger beroep

De procedure van de Westlandse tuinders Bier, Strik en Valstar tegen de Franse kalimijnen MDPA is in een volgende fase beland nu het Haagse Gerechtshof op 10 september 1986 in hoger beroep:

– de vonnissen van de arrondissementsrechtbank te Rotterdam van 8 januari 1979, 28 april 1980 en 16 december 1983 heeft bekrachtigd;

– de zaak naar die rechtbank heeft verwezen ter fine van de schadestaatprocedure, en – de MDPA heeft veroordeeld in de kosten van het hoger beroep, begroot op in totaal f 50.000,-.

Het Hof heeft het geschil daarbij uitsluitend beoordeeld aan de hand van intern Nederlands recht, daar het de door de Rotterdamse rechtbank gehanteerde regels van ongeschreven volkenrecht uitsluitend toepasbaar acht op staten en niet op private personen.

Het Hof is van oordeel, dat de kalimijnen door de zoutlozingen handelen in strijd met de zorgvuldigheid, in ieder geval zolang zij niet de voor de kwekers hieruit voortvloeiende schade voor hun rekening nemen. In hun beroep hebben de mijnen betoogd, dat de schade die de kwekers lijden als betrekkelijk gering moeten worden beschouwd, terwijl daartegenover staat dat de mijnen door stopzetting van de lozing

gedwongen zouden zijn de exploitatie van de mijnen geheel te staken en aldus in een zwaarwegend belang zouden worden getroffen. 'Bij dit betoog', aldus het Hof, 'verliest MDPA evenwel uit het oog, dat (...) in dit geding niet een bevel tot stopzetting van de zoutlozingen, maar vergoeding van de daardoor veroorzaakte schade wordt gevorderd. MDPA is evenwel tot generlei schadevergoeding bereid.

Indien het evenwel zo zou zijn – hetgeen niet vaststaat – dat MDPA door het betalen van schadevergoeding gedwongen zou zijn de exploitatie van de mijnen te staken, zou dit impliceren dat de mijnen slechts exploitabel zijn ten laste van degenen die daardoor schade lijden, hetgeen als zijnde een onaanvaardbare consequentie, bij een belangenafweging niet ten voordele van MDPA kan strekken', aldus het Hof in zijn uitspraak.

Hoge Raad

Tijdens een persconferentie na afloop van de uitspraak van het Hof, zei prof. mr. Jessurun d'Oliveira van de Stichting Reinwater, te verwachten dat de kalimijnen tegen de uitspraak in cassatie beroep instellen bij de Hoge Raad. De Hoge Raad zal de zaak dan niet meer inhoudelijk maar slechts